

อ อยู่ เพื่อ อะไร

ขอให้ตั้งอยู่ในความสงบ รับโอวาทพอสมควร วันนี้มีทั้งภุคภัยและบรรพชิตมาถวายดอกไม้ตามกาลเวลา เรื่องสักการะ เรื่องการวะ การเคารพต่อผู้ใหญ่เป็นมงคลอันเลิศ พระชานี้เอาตัวไม่ค่อยมีเรี่ยวแรง ไม่สบาย สุขภาพไม่แข็งแรง จึงหลบมาอยู่บนภูเขานี้ ก็ได้รับอากาศบริสุทธิ์สักพรรษาหนึ่ง ญาติโยมสานุศิษย์ทั้งหลายไปเยี่ยม ก็ไม่ได้สนองศรัทธาอย่างเต็มที่ เพราะว่าเสียงมันจะหมดแล้ว ลมมันก็จะหมดแล้ว นับว่าเป็นบุญที่เป็นตัวเป็นตนมานั่งให้ญาติโยมเห็นอยู่ นี่นับว่าดีแล้ว ต่อไปก็จะไม่ได้เห็น ลมมันก็จะหมด เสียงมันก็จะหมด มันเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยของสังขาร ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าท่านสอนไว้ ชะยะชะยัง คือความสิ้นไปเสื่อมไปของสังขาร

เสื่อมไปอย่างไร เปรียบให้ฟังเหมือนก้อนน้ำแข็ง แต่ก่อนมันเป็นน้ำ เขาเอามาทำให้เป็นก้อน แต่มันก็อยู่ไม่นานหรือกมันก็เสื่อมไป เอาก้อนน้ำแข็งใหญ่ๆ

เท่าเทปนี้ไปวางไว้กลางแจ้ง จะดูความเสื่อมของก้อนน้ำแข็งก็เหมือนสังขารนี้ มันจะเสื่อมทีละน้อยๆ ไม่ก็นาทีกี่ชั่วโมงก้อนน้ำแข็งก็จะหมด ละลายเป็นน้ำไป นี่เรียกว่าเป็นชยะวะยัง ความสิ้นไปความเสื่อมไปแห่งสังขารทั้งหลาย เป็นมานานแล้ว ตั้งแต่มีโลกขึ้นมา เราเกิดมาเราเก็บเอาสิ่งเหล่านี้มาด้วย ไม่ใช่เราทิ้งไปไหน พอเกิดเราเก็บเอาความเจ็บ ความแก่ ความตาย มาพร้อมกัน

ดังนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านจึงตรัสไว้ว่า ชยะวะยัง ความสิ้นไปเสื่อมไปของสังขารทั้งหลาย เรานั่งอยู่บนศาลานี้ทั้งอุบาสกอุบาสิกา ทั้งพระทั้งเณรทั้งหมดนี้ มีแต่ก้อนเสื่อมทั้งนั้น นี่ที่ก้อนมันแข็งเปรียบเช่นก้อนน้ำแข็งแต่ก่อนเป็นน้ำ พอมันเป็นก้อนน้ำแข็งแล้วก็เสื่อมไป เห็นความเสื่อมมันไหม ดูอาการที่มันเสื่อมซี ร่างกายของเราเนี่ย ทุกส่วนมันเสื่อม ผมมันก็เสื่อมไป ขนมันก็เสื่อมไป เล็บมันก็เสื่อมไป หนังมันก็เสื่อมไป อะไรทุกอย่างมันก็เสื่อมไปทั้งนั้น

ญาติโยมทุกคนเมื่อครั้งแรกคงจะไม่ใช่เป็นอย่างนี้นะ คงจะมีตัวเล็กกว่านี้ น้มน้โตขึ้นมา มันเจริญขึ้นมา ต่อไปนี้มันก็จะเสื่อม เสื่อมไปตามธรรมชาติของมัน เสื่อมไปเหมือนก้อนน้ำแข็ง เดียวก็หมด ก้อนน้ำแข็งมันก็กลายเป็นน้ำ เราเนี่ยก็เหมือนกัน ทุกคนมีดิน มีน้ำ มีไฟ มีลม เมื่อมีตัวตนประกอบกันอยู่ ธาตุสี่ ดิน น้ำ ลม ไฟ ตั้งขึ้น เรียกว่าคน แต่เดิมไม่รู้ว่าเป็นอะไรหรอก เรียกว่าคนเราก็ดูกดีใจ เป็นคนผู้ชาย เป็นคนผู้หญิง สมมุติชื่อให้ยานั้นนางนี้ตามเรื่องเพื่อเรียกตามภาษา ให้จำง่าย ใช้การงานง่าย แต่ความเป็นจริงก็ไม่มีอะไร มีน้ำหนึ่ง ดินหนึ่ง ลมหนึ่ง ไฟหนึ่ง มาปรุกันเข้า กลายเป็นรูป เรียกว่าคน

โยมอย่าเพิ่งดีใจนะ ดูไปดูมาก็ไม่มีคนหรอก ที่มันแข็งแข็ง พวกเนื้อพวกหนัง พวกกระดูกทั้งหลายเหล่านี้เป็นดิน อาการที่มันเหลวๆ ตามสภาพร่างกายนั้น เราเรียกว่าน้ำ อาการที่มันอบอุ่นอยู่ในร่างกายเราเรียกว่าไฟ อาการที่มันพัดไปมาอยู่ในร่างกายของเราเนี่ย ลมพัดขึ้นเบื้องบนพัดลงเบื้องต่ำนี้เรียกว่าลม ทั้งสี่ประการนี้มาปรุกันเข้าเรียกว่าคน ก็ยังเป็นผู้หญิงผู้ชายอีก จึงมีเครื่องหมายตามสมมุติของเรา

แต่อยู่ที่วัดป่าพง ที่ไม่ใช่ผู้หญิงไม่ใช่ผู้ชายก็มี เป็นนะปungสักลิ่งค์^๑ ไม่ใช่อิติลิ่งค์^๒ ไม่ใช่ปungลิ่งค์^๓ คือซากศพที่เขาเอาเนื้อเอาหนังออกหมดแล้ว เหลือแต่โครงกระดูกเท่านั้น เป็นซากโครงกระดูกเขาแขวนไว้ ไปดูก็ไม่เห็นว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย ใครไปถามว่านี่เป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย ก็ได้แต่มองหน้ากัน เพราะมันมีแต่โครงกระดูกเท่านั้น เนื้อหนังออกหมดแล้ว พวกเราทั้งหลายก็ 모르 ทุกคนไปวัดป่าพง เข้าไปในศาลาก็ไปดูโครงกระดูก บางคนดูไม่ได้ วิ่งออกจากศาลาเลย กลัว....กลัวเจ้าของ อย่างนั้นเข้าใจว่าไม่เคยเห็นตัวเราเองสักที ไปกลัวกระดูก ไม่นึกถึงคุณค่าของกระดูก

เราเดินมาจากบ้าน นั่งรถมาจากบ้าน ถ้าไม่มีกระดูกจะเป็นอย่างไร จะเดินไปมาได้ไหม เกิดมาพร้อมกัน ไม่เคยเห็นกัน นอนเบาะอันเดียวกัน ไม่เคยเห็นกัน นี่แสดงว่าเราบุญมากที่มาเห็น แก่แล้ว ๕๐ ปี ๖๐ ปี ๗๐ ปี ไปนมัสการวัดป่าพง เห็นโครงกระดูก กลัว นี่อะไรไม่รู้ แสดงว่าเราไม่คุ้นเคยเลย ไม่รู้จักตัวเราเลย กลับไปบ้านก็ยังนอนไม่หลับอยู่สามสี่วัน แต่ก็นอนกับโครงกระดูกนั้นแหละ ไม่ใช่นอนที่อื่นหรอก ห่มผ้าผืนเดียวกัน อะไรๆ ด้วยกัน นั่งบริโภคข้าวด้วยกัน แต่เราก็ก้าว

นี่แสดงว่าเราห่างเหินจากตัวเรามากที่สุด น่าสงสาร ไปดูอย่างอื่น ไปดูต้นไม้ ไปดูวัตถุอื่นๆ ว่าอันนั้นโต อันนี้เล็ก อันนั้นสั้น อันนั้นยาว นี่ไปดูแต่วัตถุของอื่นนอกจากตัวเรา ไม่เคยมองดูตัวเราเลย ถ้าพูดจริงๆ แล้วก็น่าสงสารมนุษย์เหมือนกัน ดังนั้นคนเราจึงขาดที่พึ่ง

อาตมาเคยบวชนาคมาหลายองค์ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นาคที่เคยเป็นนักศึกษาคงนึกหัวเราะว่า ท่านอาจารย์เอาอะไรมาสอนนี่ เอาผมที่มันมีอยู่

^๑นะปungสักลิ่งค์ = ไม่ใช่เพศชาย ไม่ใช่เพศหญิง

^๒อิติลิ่งค์ = เพศหญิง

^๓ปungลิ่งค์ = เพศชาย

นานแล้วมาสอน ไม่ต้องสอนแล้ว รู้จักแล้ว เอาของที่รู้จักแล้วมาสอนทำไม นี่คนที่มันมีดีมากมายก็เป็นอย่างนี้ คิดว่าเราเห็นผม อาตมาบอกว่า คำที่ว่าเห็นผมนั่น คือเห็นตามความเป็นจริง เห็นชนก็เห็นตามความเป็นจริง เห็นเล็บ เห็นหนัง เห็นฟัน ก็เห็นตามความเป็นจริง จึงเรียกว่าเห็น ไม่ใช่ว่าเห็นอย่างผิวเผิน เห็นตามความเป็นจริงอย่างไร

เราคงจะไม่หมกมุ่นอยู่ในโลกอย่างนี้ ถ้าเห็นตามความเป็นจริง ผม ชน เล็บ ฟัน หนัง เป็นอย่างไรตามความเป็นจริง เป็นอย่างไร เป็นของสวຍไหม เป็นของ สะอาดไหม เป็นของมีแก่นสารไหม เป็นของเที่ยงไหม เปล่า...มันไม่มีอะไรหรอก ของไม่สวຍแต่เราไปสำคัญว่ามันสวຍ ของไม่จริงไปสำคัญว่ามันจริง

อย่าง เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ คือ ผม ชน เล็บ ฟัน หนัง คนเรา ไปติดอยู่ที่นี่ พระพุทธองค์ท่านยกมาทั้งห้าประการนี้เป็นมูลกรรมฐาน สอนให้รู้จัก กรรมฐานทั้งห้านี้ มันเป็นอนิจจัง เป็นทุกขัง เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน ไม่ใช่เราไม่ใช่เขา เราเกิดขึ้นมาก็หลงมันซึ่งเป็นของโสโครก ดุชิ คนเราไม่อาบน้ำ ลักสองวันลี เข้าใกล้กันได้ไหม มันเหม็น เหม็นออกมาก ๆ ไปนั่งทำงานรวมกัน อย่างนี้ เหม็นทั้งนั้นแหละ กลับไปบ้านอาบน้ำ ภูสบู่ออกหายเหม็นไปนิดหนึ่ง ก็หอมสบู่ขึ้นมา ได้ภูสบู่มันก็หอม ไอ้ตัวเหม็นมันก็อยู่อย่างเดิมนั้นแหละ มันยังไม่ปรากฏเท่านั้น กลิ่นสบู่มันข่มไว้ เมื่อหมดสบู่มันก็เหม็นตามเคย

เรามักจะเห็นรูปที่นิ่งอยู่ที่นี่ นึกว่ามันสวຍ มันงาม มันแน่น มันหนา มันตรึงตา มันไม่แก่ มันไม่เจ็บ มันไม่ตาย หลงเพติดเพติดอยู่ในสากลโลกนี้ จึงไม่รู้จักรู้ฟังตนเอง ตัวที่ฟังของเราคือใจ ใจของเราเป็นที่ฟังจริงๆ

กาลาหลังนี้มันใหญ่ ก็ไม่ใช่ที่ฟัง มันเป็นที่อาศัยชั่วคราว นักพิราบบันก็ มาอาศัยอยู่ ตึกแกมันก็มาอาศัยอยู่ จึงเหลนนี้มันก็มาอาศัยอยู่ ทุกสิ่งทุกอย่าง มาอาศัยอยู่ได้ เราก็นึกว่าของเรา มันไม่ใช่ของเราหรอก มันอยู่ด้วยกัน หนูมันก็ มาอยู่ สารพัดอย่าง

นี่เรียกว่าที่อาศัยชั่วคราว เดียวก็หนีไป จากไป เราก็นึกว่าอันนี้เป็นที่พึ่งของเรา คนมีบ้านหลังเล็กๆ ก็เป็นทุกข์เพราะบ้านมันเล็ก มีบ้านหลังใหญ่ๆ ก็เป็นทุกข์เพราะกวาดไม่ไหว ตอนเช้าก็บ่น ตอนเย็นก็บ่น จีบอะไรวางตรงไหนก็ไม่ค่อยได้เก็บ คุณหญิงคุณนายนี่จึงเป็นโรคประสาทกัน เป็นทุกข์กัน

ฉะนั้น พระพุทธองค์จึงให้หาที่พึ่ง คือหาใจของเรา ใจของเราเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยมากคนเราไม่ค่อยมองดูในสิ่งที่สำคัญ ไปมองดูที่อื่นที่ไม่สำคัญ เป็นต้นว่ากวาดบ้าน ล้างจาน ก็มุ่งความสะอาด ล้างถ้วยล้างจานให้มันสะอาด ทุกสิ่งทุกอย่างมุ่งความสะอาด แต่ใจเจ้าของไม่เคยมุ่งเลย ใจของเรามั่นแน บางทีก็โกรธหน้าบูดหน้าบึ้งอยู่นั่นแหละ ก็ไปมุ่งแต่จานให้จานมันสะอาด ใจของเราไม่สะอาดเท่าไรก็ไม่มองดู นี่เราขาดที่พึ่ง เอาแต่ที่อาศัย แต่งบ้านแต่งช่อง แต่งอะไรสารพัดอย่าง แต่ใจของเราไม่ค่อยจะต่างกัน ทุกข์ไม่ค่อยจะมองดูมัน

ใจนี้แหละเป็นสิ่งสำคัญ พระพุทธองค์ท่านจึงพูดว่า ให้หาที่พึ่งทางใจ อตตาทิ อตตโน นาโถ ใครจะเป็นที่พึ่งได้ ที่เป็นที่พึ่งที่แน่นอนก็คือใจของเรา นี่เอง ไม่ใช่สิ่งอื่น พึ่งสิ่งอื่นก็พึ่งได้แต่ไม่ใช่ของที่แน่นอน เราจะพึ่งสิ่งอื่นได้ก็เพราะเราพึ่งตัวของเรา เราต้องมีที่พึ่งก่อน จะพึ่งอาจารย์ พึ่งญาติมิตรสหายทั้งหลาย จะพึ่งได้ดีนั้น เราต้องทำตัวของเราเป็นที่พึ่งให้ได้เสียก่อน

ดังนั้น วันที่ที่มากราบนมัสการทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิต ขอให้รับโอวาทนี้ไปพิจารณา เราทุกคนให้นึกเสมอว่า เราคืออะไร เราเกิดมาทำไม นี่ถามปัญหาเจ้าของอยู่เสมอว่า เราเกิดมาทำไม ให้ถามเสมอ บางคนไม่รู้ละ แต่อยากได้ความสุขใจ มันทุกข์ไม่หาย รวยก็ทุกข์ จนก็ทุกข์ เป็นเด็กเป็นคนโตก็ทุกข์ ทุกข์หมดทุกอย่าง เพราะอะไร เพราะว่ามันขาดปัญญา เป็นคนจนก็ทุกข์เพราะมันจน เป็นคนรวยก็ทุกข์เพราะมันรวยมาก ของมากๆ รักษาคนเดียว

ในสมัยก่อนอาตมาเคยเป็นสามเณร เคยเทศน์ให้โยมฟัง ครูบาอาจารย์ท่านให้เทศน์ พูดถึงความร้ายร้ายในการมีทาส ให้มีทาสสักร้อย ผู้หญิงก็ให้ได้

สักร้อยหนึ่ง ผู้ชายก็ร้อยหนึ่ง มีช้างก็ร้อยหนึ่ง มีวัวก็ร้อยหนึ่ง มีควายก็ร้อยหนึ่ง มีแต่สิ่งละร้อยทั้งนั้น ญาติโยมได้ฟังแล้วก็สบายใจ ให้โยมไปเลี้ยงควายสัก ร้อยหนึ่งเอาไหม เอาควายร้อยหนึ่ง เอาวัวร้อยหนึ่ง มีทาสผู้หญิงผู้ชายอย่างละ ร้อย ให้โยมรักษาคนเดียวจะดีไหม นี่ไม่คิด ดูแต่ความอยากมีวัว มีควาย มีช้าง มีม้า มีทาส สิ่งละร้อยละร้อย น่าฟัง อื๊ย! อืมใจเหลือเกิน มันสบายนะ แต่ อาตมาเห็นว่าได้สักห้าสิบตัวก็พอแล้ว แค่นี้ก็พอนั่นก็เต็มทีแล้ว อันนี้โยม ไม่คิด คิดแต่ได้ ไม่คิดถึงว่ามันจะยากจะลำบาก

สิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ในตัวเรา ถ้าเราไม่มีปัญญา จะทำให้เราทุกข์นะ ถ้า เรามีปัญญา นำออกจากทุกข์ได้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ตาไม่ใช่ของดีนะ ถ้า เราใจไม่ดี ไปมองคนบางคน ไปเกลียดเขาอีกแล้ว มานอนเป็นทุกข์อีกแล้ว ไป มองดูคนบางคน รักเขาอีกแล้ว รักเป็นทุกข์อีกแล้ว มันไม่ได้ก็เป็นทุกข์ เกลียด ก็เป็นทุกข์ รักก็เป็นทุกข์ เพราะมันอยากได้ อยากได้ก็เป็นทุกข์ ไม่อยากได้ ก็เป็นทุกข์ ของที่ไม่ชอบใจอยากทิ้งมันไป อยากได้ของที่ชอบใจ ของที่ไม่ชอบใจ ได้มา มันก็ทุกข์ ของที่ชอบใจได้มาแล้ว กลัวมันจะหายอีกแล้ว มันเป็นทุกข์ ทั้งนั้น ไม่รู้ว่าจะอยู่อย่างไร บ้านหลังใหญ่ๆ ขนาดนี้ ก็นึกว่าจะให้มันสบายขึ้น เก็บความสบายเก็บความดีไว้ในนี้ ถ้าคิดไม่ดีมันก็ไปไม่ได้ทั้งนั้นแหละ

ดังนั้น ญาติโยมทั้งหลายจงมองดูตัวของเรา ว่าเราเกิดมาทำไม เราเคย ได้อะไรไว้ไหม อาตมาเคยรวมคนแก่ เอาคนแก่อายุเลย ๘๐ ปีขึ้นไป แล้วมาอยู่ รวมกัน อาชีพทำนา ตามบ้านนอกของเราทำนามาตั้งแต่โน้น เกิดมาได้ ๑๗-๑๘ ปี ก็รีบแต่งงาน กลัวจะไม่รวย ทำงานตั้งแต่เล็กๆ ให้มันรวย ทำนาจน ๗๐ ปีก็มี ๘๐ ปีก็มี ๙๐ ปีก็มี ที่มานั่งรวมกันฟังธรรม

“โยม” อาตมาถาม “โยมจะเอาอะไรไปไหมนี้ เกิดมาก็ทำอยู่จนเดี๋ยวนี้แหละ ผลที่สุดจะไป... จะได้อะไรไปไหม”

รวยก็ทุกข์

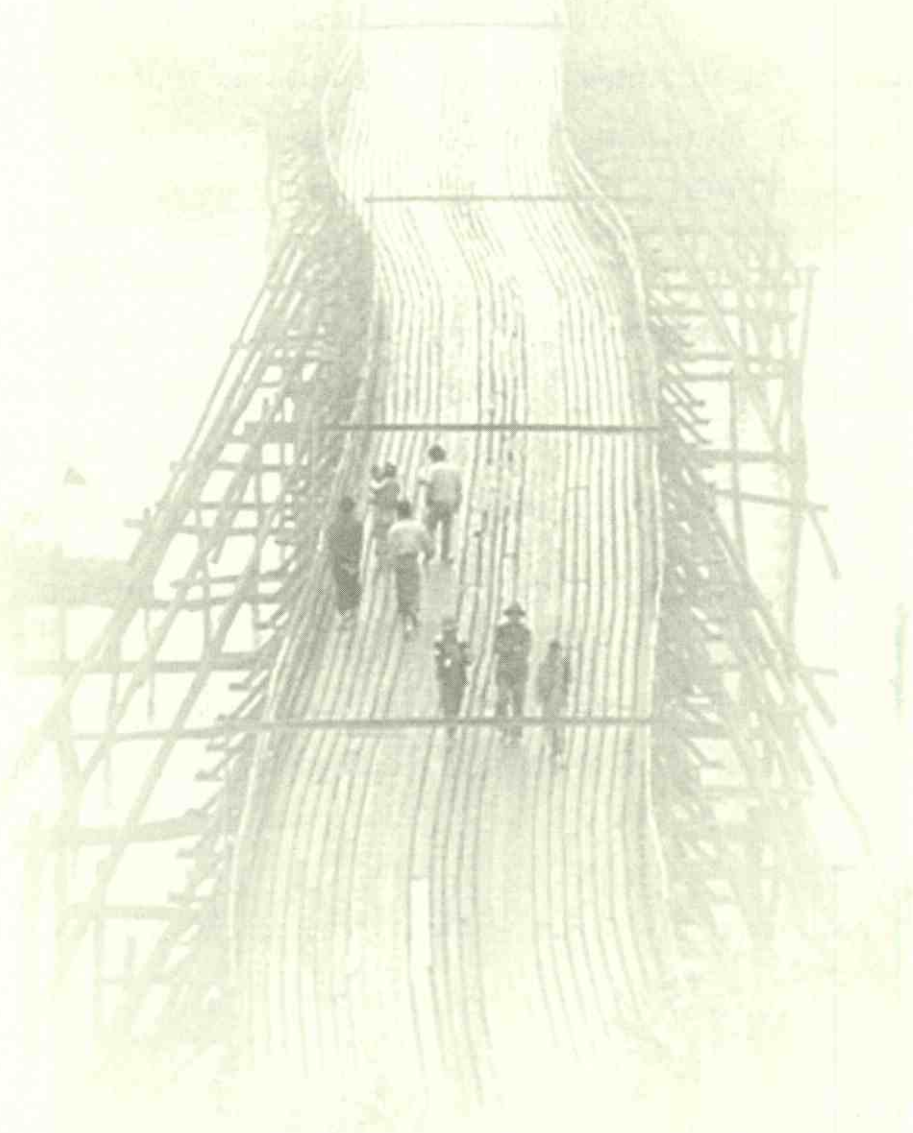
จนก็ทุกข์

เป็นเด็กเป็นคนโตก็ทุกข์

ทุกข์หมดทุกอย่าง

เพราะอะไร

เพราะว่ามันขาดปัญญา

ไม่รู้จัก ตอบได้แต่ว่า “จิงว่า”

จิงว่านี่ตามภาษาเขาว่า กินลูกหว่า เพลินกับลูกหว่า มันจะเสียเวลา เพราะจิงว่านี่แหละ จะไปก็ไม่ใช่ จะอยู่ก็ไม่อยู่ มันอยู่ที่จิงว่า นั่งอยู่ก้างๆ อยู่ง่า นั่งอยู่คาคบนั่นแล้ว มีแต่จิงว่าๆ

ตอนยังหนุ่มๆ ครั้งแรกอยู่คนเดียว เข้าใจว่าเป็นโสดไม่สบาย หาคู่ครอง เรือนมันจะสบาย เลยหาคู่ครองมาครองเรือนให้ เอาของสองอย่างมารวมกันมันก็ กระทบกันอยู่แล้ว อยู่คนเดียวมันเจิบเกินไป ไม่สบาย แล้วเอาคนสองคนมาอยู่ด้วยกัน มันก็กระทบกัน ก็อึกๆ แก๊กๆ นั่นแหละ ลูกเกิดมาครั้งแรกตัวเล็กๆ พ่อแม่ก็ตั้งใจว่า ลูกเราเมื่อมันโตขึ้นมาขนาดหนึ่ง เราก็สบายหรอก ก็เลี้ยงมันไป สามคนสี่คนห้าคน นี่กว่ามันโตเราจะสบาย เมื่อมันโตมาแล้วมันยิ่งหนัก เหมือนกับแบกท่อนไม้ อันหนึ่งเล็ก อันหนึ่งใหญ่ ทั้งท่อนเล็กแล้วแบกเอาท่อนใหญ่ นี่กว่ามันจะเบาก็ยังหนัก

ลูกเราตอนเด็กๆ มันไม่กวนเท่าไรหรอกโยม มันกวนถามกินข้าวกับกล้วย เมื่อมันโตขึ้นมา มันถามเอาขนมเอเตอร์ไชค์ มันถามเอาธกั๋ง เอาละ ความรักลูก จะปฏิเสธไม่ได้ ก็พยายามหา มันก็เป็นทุกข์ ถ้าไม่ให้มันก็เป็นลูก บางทีพ่อแม่ ทะเลาะกัน “อย่าเพิ่งไปซื้อให้มันเลยรถนี้ มันยังไม่มีเงิน” แต่ความรักลูกก็ต้องไป กู้คนอื่นมา เห็นอะไรก็อยากซื้อมากินแต่ก็อด กลัวมันจะหมดเปลืองหลายอย่าง

ต่อมาก็มีการศึกษาเล่าเรียน “ถ้ามันเรียนจบเราก็จะสบายหรอก” เรียน มันจบไม่เป็นหรอก มันจะจบอะไร เรียนไม่มีจบหรอก ทางพุทธศาสนานี้เรียนจบ ศาสตร์อื่นนอกนั้นมันเรียนต่อไปเรื่อยๆ เรียนไม่จบ เอาไปเอามาก็เลยวุ่นเท่านั้นแหละ บ้านหนึ่งเรียน ๔ คน ๕ คน ตาย! พ่อแม่ทะเลาะกันไม่มีวันเว้นลงอย่างนั้น

* “จิงว่า” เป็นภาษาอีสาน เป็นคำรับที่แสดงความไม่รู้ หรือความไม่แน่ใจ คล้ายกับภาษากลางว่า “นั่นะซี”

ไ้ความทุกข์มันเกิดมาภายหลังเราไม่เห็น นี่กว่ามันจะไม่ใช่เป็นอย่างนั้น เมื่อมันมาถึงเข้าแล้วจึงรู้ว่า โอ มันเป็นทุกข์ ทุกข์อย่างนั้นจึงมองเห็นยาก

ทุกข์ในตัวของเราะโยม พุดตามประสาบ้านนอกเรา เรื่องพื้นของเราะโยม ตอนไปเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย ชี้อ่านไฟก็ยังเอามาผูกพันให้มันขาว ไปถึงบ้านก็ไปยิงฟันใส่กระจกนึกว่ามันขาว ผูกพันแล้วนี้ ไปชอบกระดุกของเจ้าของ ไม่รู้เรื่อง พออายุถึง ๕๐-๖๐ ปี ฟันมันโยก เออ เอาซิฟันโยก มันจะร้องให้ กินข้าว น้ำตามันก็ไหล เหมือนกับถูกศอกถูกเข้าเขาอยู่ทุกเวลา ฟันมันเจ็บมันปวด มันทุกข์มันยากมันลำบาก นี่อาตมาผ่านมาแล้วเรื่องนี้ ถอนออกหมดเลย ในปากนี้เป็นฟันปลอมทั้งนั้น มันโยก ไม่สบายอยู่ ๑๖ ชี ถอนทีเดียวหมดเลย เจ็บใจมันหมอไม่กล้าถอนแน่ะตั้ง ๑๖ ชี “หมอ ถอนมันเถอะ เป็นตายอาตมาจะรับเอาหรือ” ถอนมันออกทีเดียวพร้อมกัน ๑๖ ชี ที่มันยังแน่นๆ ตั้งหลายซี่ ตั้ง ๕ ชี ถอนออกเลย แต่ว่าเต็มทีนะ ถอนออกหมดแล้วไม่ได้ฉันท้าวยอยู่ ๒-๓ วัน นี่เป็นเรื่องทุกข์

อาตมาคิดแต่ก่อนนะ ตอนไปเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย เอาถ่านไฟมาผูกมันให้ขาว รักมันมากเหลือเกิน นี่กว่ามันเป็นของดี ผลที่สุดมันจะหนีจากเรา จึงเกือบตาย เจ็บฟันนี้มาตั้งหลายเดือนตั้งหลายปี บางทีมันบวมทั้งข้างล่างข้างบน หมดท่าเลย โยม อันนี้คงจะเจอกันทุกคนหรือ พวกที่ฟันไม่โยก เอาแปรงไปแปรงให้มันสะอาดสวยงามอยู่นั้นแหละ ระวังนะ ระวังมันจะเล่นงานเราเมื่อสุดท้าย ไ้ซี่ยาว ชีสั้นมันสลับกันอยู่อย่างนี้ ทุกข์มากโยม อันนี้ทุกข์มากจริงๆ

อันนี้บอกไว้หรือ บางทีจะไปเจอเอาทุกข์ เพราะความทุกข์ในตัวของเราจะหาที่พึ่งอะไรมันไม่มี แต่มันคอยยังชั่วเมื่อเรายังหนุ่ม พอแก่เข้าก็เริ่มพัง มันช่วยกันพัง สังขารมันเป็นไปตามเรื่องของมัน เราจะร้องให้มันก็อยู่อย่างนี้ จะดีใจมันก็อยู่อย่างนี้ เราจะเป็นอะไรมันก็อยู่ของมันอย่างนี้ เราจะเจ็บจะปวดจะเป็นจะตายมันก็อยู่อย่างนั้น เพราะมันเป็นอย่างนั้น นี่มันหมดความรู้ หมดวิชา เอาหมอฟันมาผูกพัน ถึงแก้ไขแล้วยังไงก็ยังเป็นอยู่อย่างนั้น ต่อไปหมอฟันเองก็เป็น

เหมือนเราอีก ไปไม่ไหวอีกแล้ว ทุกอย่างมันก็พังไปด้วยกันทั้งหมด นี่เป็นความจำเป็นที่เราจะต้องรีบพิจารณา

เมื่อมีกำลังเรียวแรงก็รีบทำ จะทำบุญสุนทาน จะทำอะไรก็รีบจัดทำกัน แต่ว่าคนเราก็มักจะไปมอบให้แต่คนแก่ จะเข้าวัดศึกษาธรรมะรอให้แก่เสียก่อน โยมผู้หญิงก็เหมือนกัน โยมผู้ชายก็เหมือนกัน ให้แก่เสียก่อนเถอะ ไม่รู้ว่าจะไรกัน คนแก่นี่มันกำลังดีไหม ลองไปวิ่งแข่งกับคนหนุ่มดูซิ ทำไมจะต้องไปมอบให้คนแก่เหมือนไม่รู้จักตาย พอแก่มาสัก ๕๐ ปี ๖๐ ปี จวนเข้าวัดอยู่แล้ว หูตึงเสียแล้ว ความจำก็ไม่ดีเสียแล้ว นั่งก็ไม่ทน “ยายไปวัดเถอะ” “โอ้ย หูฉันไม่ดีแล้ว” นั่นเห็นไหม ตอนหูดีเอาไปฟังอะไรอยู่ จังว่า จังว่า มันคาแต่ลูกหว้าอยู่นั้นแหละ จนหูมันหนวกเสียแล้วจึงไปวัด มันก็ไปได้ นั่งฟังท่านเทศน์ เทศน์อะไรไม่รู้เรื่อง มันหมดแล้วจึงมาทำกัน

วันนี้คงจะได้ประโยชน์กับบุคคลที่สนใจเป็นบางสิ่งบางอย่าง ที่ควรเก็บไว้ในใจของเรา สิ่งทั้งหลายนี้เป็นมรดกของเราทั้งนั้น มันจะรวมมา รวมมาให้เราแบกทั้งนั้นแหละ ขานี้เป็นสิ่งที่วิ่งได้มาแต่ก่อน อย่างขาอาตมานี้จะเดินมันก็หนัก สกนธ์ร่างกายจะต้องแบกมัน แต่ก่อนนั้นมันแบกเรา บัดนี้เราแบกมัน สมัยเป็นเด็กเห็นคนแก่ๆ ลุกขึ้นก็ “โอ้ย” นั่งลงก็ “โอ้ย” มันทุกข์ถึงขนาดนั้นเรายังไม่เห็นโทษมัน เมื่อจะหนีจากมันเราไม่รู้จัก ที่ทำเจ็บทำปวดขึ้นมาเนี่ย เรียกว่าสังขารมันเป็นไปตามเรื่องของมัน มันเป็นประดง ประดงไฟ ประดงข้อ ประดงอ ประดงจิปาตะหมด เอายามาใส่ก็ไม่ถูก ผลที่สุดก็พังไปทั้งหมดอีก คือสังขารมันเสื่อม มันเป็นไปตามสภาพของมัน มันจะเป็นของมันอยู่อย่างนั้น อันนี้เป็นเรื่องธรรมดา ฉะนั้น ให้ญาติพี่น้องให้พากันเห็น ถ้าเห็นแล้วก็จะไม่เป็นอะไร อย่างงู อสรพิษตัวร้ายๆ มันเลื้อยมาเราเห็น เราเห็นมันก่อนก็หนี มันไม่ได้กัดเราหรอก เพราะเราได้ระวังมัน ถ้าเราไม่เห็นมัน เดินๆ ไปไม่เห็น ก็ไปเหยียบมัน เตี้ยวมัน ก็กัดเลย

ถ้ามันทุกข์แล้วไม่รู้จะไปฟ้องใคร ถ้าทุกข์เกิดขึ้นจะไปแก้ตรงไหน คืออยากแต่ว่าไม่ให้มันทุกข์เฉยๆ เท่านั้น อยากไม่ให้มันทุกข์ แต่ไม่รู้จักทางแก้ไขมันแล้วก็อยู่ไปอยู่ไปจนถึงวันแก่ วันเจ็บ แล้วก็วันตาย

คนโบราณบางคนเชื่อว่า เมื่อมันเจ็บมันไข้จวบลงมหายาใจจะขาด ให้ค่อยๆ เข้าไปกระซิบใกล้หูคนไข้ว่า พุทโธ พุทโธ พุทโธ มันจะเอาอะไรพุทโธนั้นนะ คนที่ใกล้จะนอนในกองไฟจะรู้จักพุทโธอะไร ตั้งแต่ยังเป็นหนุ่มเป็นสาวอายุรุ่นๆ ทำไมไม่เรียนพุทโธให้มันรู้ หายใจติดบ้างไม่ติดบ้าง “แม่ๆ พุทโธ พุทโธ” ว่าให้มันเหนื่อยทำไม อย่าไปว่าเลย มันหลายเรื่อง เอาได้แค่นั้นก็สบายแล้ว

โยมชอบเอาแต่ต้นกับปลายมัน ตรงกลางไม่เอาหรอก ชอบแต่อย่างนั้น บรืวารพวกเรทั้งหลายก็ชอบอย่างนั้น ทั้งญาติโยม ทั้งพระทั้งเณรชอบแต่ทำอย่างนั้น ไม่รู้จักแก้ไขภายในจิตของเจ้าของ ไม่รู้จักที่พึ่ง แล้วก็โกรธง่ายและก็อยากหลายด้วย ทำไม คือ คนที่ไม่มีที่พึ่งทางใจ อยู่เป็นฆราวาส มีอายุ ๒๐-๓๐-๔๐ ปี กำลังแรงดีอยู่ พ่อบ้านแม่บ้านทั้งหลายก็พอพูดกันรู้เรื่องกันหน่อยนี่ ๕๐ ปีขึ้นไปแล้ว พูดกันไม่รู้เรื่องกันแล้ว เดียวก็นั่งหันหลังให้กันหรือแม่บ้านพูดไปพ่อบ้านทนไม่ได้ พ่อบ้านพูดไปแม่บ้านฟังไม่ได้ เลยแยกกันหันหลังให้กัน คนนั้นพร้อมลูกชายคนนี้ คนนี้พร้อมลูกหญิงคนนั้น เลยแตกกันเลย

เรื่องนี้เอาตมาเล่าไปหรือ ไม่เคยมีครอบครัว ทำไมไม่มีครอบครัว คืออ่านคำว่า “ครอบครัว” มันก็รู้แล้ว ครอบครัวคืออะไร ครอบครัวมันก็คืออย่างนี้ ถ้าเรานั่งอยู่เฉยๆ แล้วเอาอะไรมาครอบลงนี่จะเป็นอย่างไร เรานั่งอยู่ไม่มีอะไรมาครอบมันก็พอทนได้ ถ้าเอาอะไรมาครอบลงก็เรียกว่าครอบแล้ว มันเป็นอย่างไรรอบก็เป็นอย่างนั้น มันมีวงจำกัดแล้ว ผู้ชายก็อยู่ในวงจำกัด ผู้หญิงก็อยู่ในวงจำกัดแล้ว โอ้ย...หนัก

อาตมาไปอ่านแล้ว ครอบครัว โอ้ย...หนัก คัพทตายนี้คำนี้ ไม่ใช่คัพทเล่นๆ คัพทที่ว่า “ครอบ” นี้ คัพททุกข์ ไปไม่ได้มันมีจำกัดแล้ว ต่อไปอีก “ครัว” ก็หมายถึงการก่อवनแล้วทิมแทงแล้ว โยมผู้หญิงเคยเข้าครัว เคยโขลกพริกคั่วพริกแห้งไหม โอ จาม ทั้งบ้านเลย คัพทครอบครัวมันวุ่น ไม่น่าอยู่หรอก อาตมาอาศัยสองคัพทนี้แหละจึงบวชไม่สึก

ครอบครัวนี้หนักแล้ว ชังไว้ จะไปไหนก็ไม่ได้ ลำบากเรื่องลูกบ้าง เรื่องเงินเรื่องทองบ้าง สารพัดอย่างอยู่ในนั้น ไม่รู้จะไปที่ไหน มันผูกไว้แล้ว ลูกผู้หญิงก็มี ลูกผู้ชายก็มี มันวุ่นวาย เกียกกันอยู่นั้นแหละจนตาย ไม่ต้องไปไหนกันละ เจ็บใจขนาดไหนก็ไม่ว่า น้ำตามันไหลออกก็ไหลอยู่นั้นแหละ เออ น้ำตามันไม่หมดนะ โยม ครอบครัวนี่นะ ถ้าไม่มีครอบครัวน้ำตามันหมดเป็น ถ้ามีครอบครัวน้ำตามันหมดยาก หมดไม่ได้ โยมเห็นไหม มันบีบออกเหมือนบีบอ้อย ตาแห้งๆ ก็บีบออกให้เป็นน้ำไหลออกมา ไม่รู้มันมาจากไหน มันเจ็บใจ แค้นใจ สารพัดอย่างมันทุกข์ เลยรวมทุกข์บีบออกมาเป็นน้ำทุกข์

อันนี้ให้โยมทั้งหลายเข้าใจ ถ้ายังไม่ผ่าน มันจะผ่านอยู่ข้างหน้า บางคนอาจจะผ่านมาบ้างแล้วเล็กๆ น้อยๆ บางคนก็เต็มที่แล้ว “จะอยู่หรือจะไปหนอ” โยมผู้หญิงเคยมาหาหลวงพ่อ “หลวงพ่อ แหม ถ้าดิฉันไม่มีบุตร ดิฉันจะไปแล้ว” “เออ อยู่那儿แหละ เรียนให้จบเสียก่อน” เรียนตรงนั้น อยากจะไปก็อยากจะไป ไม่อยากอยู่ ถึงขนาดนั้นก็ยังหนีไม่ได้

วัดป่าพงสร้างกุฏิเล็กๆ ไว้ตั้ง ๗๐-๘๐ หลัง บางทีจะมีพระเถรมาอยู่บรรจุเต็ม บางทีก็มีเหลือ ๒-๓ หลัง อาตมาถามว่า “กุฏิเรายังเหลือว่างไหม” พวกชีบอก “มีบ้าง ๒-๓ หลัง” “เออ เก็บเอาไว้เถอะ บางทีพ่อบ้านแม่บ้านเขาทะเลาะกัน เอาไว้ให้เขามาอนลัคน้อย”

แน่มาแล้ว โยมผู้หญิงสะพายซองมาแล้ว ถามว่า “โยมมาจากไหน” “มาราบหลวงพ่อ ดิฉันเบื่อโลก” “โอ้ย! อย่าว่าเลย อาตมากลัวเหลือเกิน” พอ

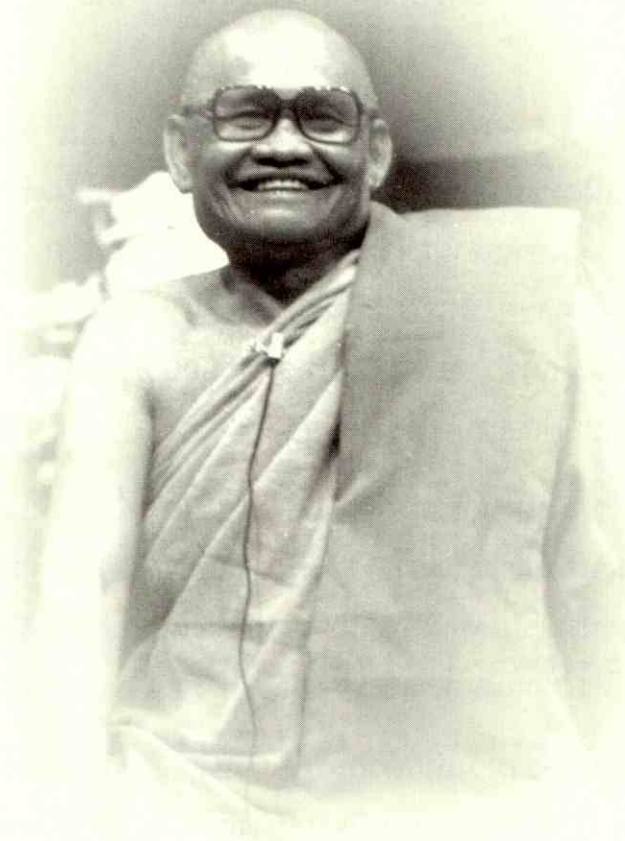
ผู้ชายมาบ้าง ก็เบื่อก็กแล้ว นั่นมาอยู่ ๒-๓ วันก็หายเบื่อไปแล้ว โยมผู้หญิงมาก็เบื่อ โกหกเจ้าของ โยมผู้ชายมาก็เบื่อ โกหกเจ้าของ ไปนั่งอยู่กุฏิเล็กๆ เงียบๆ คิดแล้ว “เมื่อไหร่หนอแม่บ้านจะมาเรียกเรากลับ” “เมื่อไหร่หนอพ่อบ้านจะมาเรียกเรากลับ”

แน่ะ ไม่รู้อะไร มันเบื่ออะไรกัน มันโกรธแล้วมันก็เบื่อแล้วก็กลับอีก เมื่ออยู่ในบ้านผิดทั้งนั้นละ พ่อบ้านผิดทั้งนั้น แม่บ้านผิดทั้งนั้น มานั่งภาวนาได้ ๓ วัน “เออ! แม่บ้านเขาถูก เรามันผิด” “พ่อบ้านเขาถูก เราผิด” แนะ มันจะกลับเปลี่ยนเอาเองของมันอย่างนั้น ก็กลับไปเลยทั้งนั้นแหละ นี่ความจริงมันเป็นอย่างนั้นนะโลกนี้ อาตมาจึงไม่วุ่นวายอะไรมันมาก รู้ต้นรู้ปลายมันแล้ว ฉะนั้นจึงมาบวชอยู่อย่างนี้

วันนี้ขอฝากให้เป็นการบ้าน เอาไปทำการบ้าน จะทำอะไร ทำนา ทำสวน ให้เอาคำหลวงพ่อมานิจาณาว่า เราเกิดมาทำไม เอาอย่างว่าเกิดมาทำไม มีอะไร เอาไปได้ไหม ถ้ามืดๆ นะ ถ้าใครถามอย่างนี้บ่อยๆ มีปัญญาละ ถ้าใครไม่ถามเจ้าของอย่างนี้ ใจทั้งนั้นแหละเข้าใจไหม

บางที่ฟังธรรมวันนี้แล้วกลับไปถึงบ้าน จะพบเย็นนี้ก็ได้ไม่นานนะ มันเกิดขึ้นทุกวัน เราฟังธรรมอยู่มันเงียบ บางที่มันร่อยุ่ที่รถ เมื่อเราขึ้นรถมันก็ขึ้นรถไปด้วย ถึงบ้านมันก็แสดงอาการออกมา อ้อ หลวงพ่อบ้านสอนไว้ จริตของท่านละมังนี้ ตาไม่ดีไม่เห็นนะ

เอาละวันนี้เทศน์มากก็เหนื่อย นั่งมากก็เหนื่อยสังขารร่างกายนี้.

ถ้าเรารู้จักทุกข์ รู้จักเหตุของทุกข์

รู้จักความดับทุกข์

รู้จักข้อปฏิบัติถึงความดับทุกข์

มันก็แก้ปัญหาค่ะ